

Maestro Rudolf Klepač

Zaljubljen u Mozarta

Uz karijeru solista, dirigenta i pedagoga, Klepač je neumorno gradio mostove između svoga zagrebačkoga glazbenog ishodišta i europskoga glazbenog svetišta, Salzburga

Sretan par - Primadona Ruža Cvjetičanin i maestro Rudolf Klepač

Napisala: **mr. sc. Maja Šojat-Bikić**
Muzej grada Zagreba

Foto: **donacija Marine Würth Klepač**

Marina Würth Klepač, kći operne prvakinje Ruže Cvjetičanin (Zagreb, 5. veljače 1916. – Zagreb, 18. veljače 2002.) i fagotista, dirigenta i pedagoga Rudolfa Klepača (Maerje, 30. ožujka 1913. – Zagreb, 1. siječnja 1994.), darovala je početkom 2009. ostavštinu svojih roditelja Muzeju grada Zagreba. U povodu donacije, u jednom od prošlih brojeva časopisa "Zagreb, moj

grad" podsjetili smo na primadonu zagrebačke operete, Ružu Cvjetičanin, a sada ćemo obnoviti uspomenu na maestra Klepača i iznova ukazati na njegovo iznimno značenje u zagrebačkoj i hrvatskoj reproduktivnoj umjetnosti.

Rudolf Klepač potekao je iz varaždinskoga kraja koji je svijetu glazbe dao niz vrsnih glazbenih umjetnika – operne pjevačice Ružu Pospis Baldani, Nadu Puttar Gold, Lidiju Horvat Dunjko, opernog pjevača Franju Petrušanca, pijanista Juricu Muraja, violinista Josipa Klimu, klarinetista Anđelka Ramušćaka, čembalisticu Višnju Mažuran i druge. Klepač je

Puhački kvintet iz Salzburga
(Rudolf Klepač u sredini)

ušao u vrh svjetske elite instrumentalnih solista i stekao laskave epitete: "Heifetz ili Rubinstein na fagotu", "pjevač na fagotu", "prvi fagotist Europe", "Mozartov fagotist", dok je za njegovo glazbalo talijanski dirigent Carlo Zecchi govorio kako "to više nije fagot, već violina".

Fagot, duboki drveni puhački instrument, ne pripada obitelji popularnih instrumenata poput klavira, violine ili violončela i na njemu su rijetki umjetnici izgradili slavu, pa je tim veća zasluga Rudolfa Klepača što je svoj život i djelo posvetio tom instrumentu. S pravom se može ustvrditi kako je fagot sve do pojave

Rudolfa Klepača smatran pretežito orkestralnim instrumentom.

Iz Zagreba u Salzburg

Rudolf Klepač diplomirao je na Državnom konzervatoriju u Zagrebu kao dak Antuna Kubina. Od 1945. do 1955. godine djeluje kao fagotist-solist u Oprenom orkestru HNK, Komornom orkestru Radio Zagreba, Simfonijskom orkestru Radio-difuzije i Državnom simfonijskom orkestru (danas Zagrebačka filharmonija). Na njegov poticaj obogaćena je domaća solistička literatura za fagot. Milko Kelemen, Stjepan Šulek, Bruno Bjelinski i Boris Pa-

pandopulo te slovenski skladatelj Uroš Krek napisali su koncerte za fagot, koje je Klepač prouzročio u Zagrebu.

Godine 1955. austrijski dirigent Ernst Märzendorfer, zapazivši Klepača na gostovanju Zagrebačke filharmonije, poziva ga na audiciju u Salzburg. Odmah je primljen kao solofagotist u čuvenom Orkestru Mozarteuma. Redovito je nastupao kao solist na najznačajnijem europskom festivalu, Salzburškim svečanim igrama (čak 29 puta, te do danas drži primat među hrvatskim umjetnicima po broju nastupa), Glazbenom proljeću, Mozartovu tjednu i Koncertima u dvorcu ▶

► Mirabell. U Salzburgu je utemeljio i vodio Serenadni ansambl, sastavljen od vrsnih glazbenika, orijentiran ponajviše na klasični repertoar za puhačke instrumente. Također je od 1957. bio umjetnički voditelj Salzburškog udruženja za komornu puhačku glazbu, utemeljenog godinu dana ranije. Snimio je desetak ploča za Deutsche Grammophon, BASF i Amadeo.

Za svoje dugogodišnje sudjelovanje na Svečanim igrama nagrađen je dvjema medaljama Maxa Reinhardta (1960. i 1970.). Godine 1973. postao je počasni građanin grada Salzburga i tom je prilikom primio zlatni prsten s gradskim grbom i počasni pokal vlade pokrajine Salzburger Land. Srebrna Mozartova medalja Međunarodne zaklade Mozarteum dodijeljena mu je 5. prosinca 1975. za izvrsnu interpretaciju Mozartove glazbe za fagot.

Nakon umirovljenja 1978. pa sve do 1992. godine Rudolf Klepač redovito se vraćao u Salzburg kao koncertni umjetnik, dirigent i pedagog.

Posebno mjesto u karijeri maestra Klepača pripada američkoj turneji s Orkestrom Mozarteuma pod vodstvom Ernsta Märzendorfera (ožujak-travanj 1956.). Bilo je to prvo gostovanje ovog uglednog orkestra u SAD-u i Kanadi, koji je izvodio samo Mozartova djela u povodu obilježavanja 200. obljetnice skladateljeva rođenja. Klepač je devet puta nastupio kao solist u Mozartovu fagot-koncertu, a šest puta kao solist u Koncertantnoj simfoniji za obou, klarinet, fagot i rog te svaki put poželjne ovacije publike i sjajne glazbene kritike.

Prvi Božićni koncert u HNK 1990.

Život na koncertnom podiju

Rudolf Klepač identificiran je s omiljenim Mozartovim Koncertom za fagot u B-duru, djelom koje je najviše volio i najčešće izvodio (više od 150 puta) i koje mu je donijelo svjetsku slavu. Mali jubilej, 145. izvedbu ovoga koncerta, proslavio je uza Zagrebačku filharmoniju i dirigenta Lovru pl. Matačića 25. svibnja 1986. godine u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog.

Bio je čest gost koncertnih podija u Austriji, Njemačkoj, Švicarskoj, Italiji, Francuskoj, Belgiji, Luksemburgu, Češkoj i Poljskoj. Koncertirao je sa Zagrebačkim solistima, Komornim orkestrom Radio Zagreba, Zagrebačkom filharmonijom, Zagrebačkim simfoničarima, Hrvatskim komornim orkestrom, Bečkim simfoničarima, Stuttgartskom filharmonijom, Šle-

skom filharmonijom, simfonijskim orkestrom iz Innsbrucka, filharmonijskim orkestrom iz Graza, komornim orkestrima iz Stuttgarta, Münchena, Klagenfurta i Linza, Bečkim solistima, ansamblima Festival Strings iz Luzerna, Solisti Veneti i Camerata academica.

Nastupao je s vodećim domaćim i stranim dirigentima: Antoniom Janigrom, Mladenom Bašićem, Stjepanom Šulekom, Milanom Horvatom, Lovrom pl. Matačićem, Jeanom Martinonom, Carlom Zecchijem, Ernstom Märzendorferom, Bernhardom Paumgartnerom, Leopoldom Hagerom, Rudolfom Baumgartnerom, Georgom Ludwigom Jochumom, Christophom Steppom, Kirilom Kondrašinom, Rudolfom Barshajjem i drugima.

Klepač je djelovao kao profesor na Puhačkom odjelu Muzičke akademije u Za-

Rudolf Klepač prima počasni pokal pokrajine Salzburger Land 1973.

Rudolf Klepač prima Zlatni prsten grada Salzburga 1973.

Otac i sin

Klepačev sin Željko diplomirao je fagot u očevoj klasi na Visokoj školi za glazbu i kazališnu umjetnost Mozarteum u Salzburgu. Otac i sin često su nastupali zajedno. Velika glazbena poslastica i prava rijetkost dogodila se na Salzburškim svečanim igrama 20. kolovoza 1975. godine, kad su Rudolf i Željko Klepač dali novovjeku praiizvedbu Koncerta za dva fagota Christiana Ludwiga Dietera, koji je 1971. otkriven u knjižnici Mozarteuma. Otac i sin Klepač svirali su uz Orkestar Mozarteuma pod ravnanjem Ralfa Weikerta i uz prijenos 40 radijskih postaja.

**Identificiran je s
omiljenim Mozartovim
Koncertom za fagot u
B-duru, koji je izveo više
od 150 puta**

Ugledni građanin Salzburga

grebu (1954.-1961.). Na Mozarteumu je vodio Odsjek za fagot i komornu glazbu (1955.-1978.). Naslov profesora, što ga dodjeljuje predsjednik Republike Austrije, stekao je 5. ožujka 1969. godine. Povjerenost mu je i doživotno vođenje majstorskih tečajeva fagota na Međunarodnoj ljetnoj akademiji Mozarteuma.

Asistirajući slavnom dirigentu Bernhardu Paumgartneru, Klepač je otkrio svoju dirigentsku vokaciju. Kulturu komornog muziciranja s velikim entuzijazmom prenosio je u zagrebačku sredinu, ne samo kao solist, već i kao dirigent. Kao vrstan tumač Mozartove glazbe bio je jednako posvećen Mozartu i u dirigiranju. Dirigentski debi imao je u zagrebačkoj dvorani Istra, 11. veljače 1968. godine. Ravnao je i prvim Božićnim koncertom u Hrvatskome narodnom kazalištu, 22. prosinca 1990. godine, a svoj posljednji dirigentski nastup u Salzburgu imao je 12. studenoga 1992. u Velikoj festivalskoj dvorani sa Simfonijskim orkestrom HRT-a i ruskim violinistom Maksimom Fedotovim.

Kulturni poklisar

Uz trostruku karijeru solista, dirigenta i pedagoga, Rudolf Klepač imao je dovoljno energije i entuzijazma i na polju neformalnog, ali vrlo učinkovitog kulturnog poklisarstva. Neumorno je gradio mostove između svoga zagrebačkoga glazbenog ishodišta i europskoga glazbenog svetišta, Salzburga. Zahvaljujući njegovoj aktivnosti, u Salzburgu su gostovali Opera i Balet HNK, Zagrebački solisti, Zagrebačka filharmonija i Zagrebački simfoničari RTZ. Godine 1965. doveo je u Zagreb Herberta von Karajana, kako bi čuo izvedbu Borisa Godunova u

HNK-u. Karajan je potom angažirao zbor HNK u postavi Musorgskijeve opere na Salzburškim svečanim igrama. Klepač je sudjelovao u organizaciji Zagrebačkih tjedana u Salzburgu (28. travnja – 11. svibnja 1969.) i Salzburškog tjedna u Zagrebu (20. – 25. travnja 1971.).

Dobitnik je Nagrade grada Zagreba za 1956. godinu, plakete Turističkog saveza Zagreba za požrtvovan rad i doprinos u razvoju turizma i popularizaciji Zagreba (1968.), Plakete i spomen-diplome Gradske skupštine grada Zagreba (1971.), Povelje i medalje Hrvatskoga glazbenoga zavoda (1977.), Nagrade "Vladimir Nazor" za životno djelo (1987.), Plakete Udruženja muzičkih umjetnika Hrvatske (1988.) te posmrtno, Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića (1996.).

Kao veliki promicatelj Zagreba, Rudolf Klepač često je govorio: "Zagreb ne treba postati Salzburg. Neka ostane Zagreb. Neka u svijetu postoji zagrebačko muzičko otkriće!" (Vjesnik u srijedu, 13. rujna 1972.) i "Imao sam ponude da odem u Stockholm, Zürich, Düsseldorf, Rio de Janeiro. Sve sam odbio. Nisam htio zaboraviti svoj Zagreb. Želio sam mu biti blizu, načiniti nešto za njega. Iz Salzburga to mogu. Želio sam da Salzburg shvati kako mu je Zagreb blizu, da shvati kako mi u Zagrebu nismo nikakva kulturna periferija Europe, nego da i mi vrlo dobro poznajemo glazbu." (Svijet, 13. travnja 1984.).

Za grad Zagreb, iz čije je Muzičke akademije i orkestara stasao i čije je ime upisao na europski i svjetski glazbeni zemljovid, iznimno je važno da se ostavština maestra Klepača našla u Muzeju grada Zagreba te da se u doglednoj budućnosti prezentira javnosti. ●